

5 اپریل 2017

داکتر سید عبدالله کاظم

بازنشر یک مقاله مهم تاریخی منتشره جریده "خلق" - "ناشر افکار دموکراتیک خلق" (قسمت اول)

از نشر اولین شماره جریده "خلق" به حیث "ناشر افکار دموکراتیک خلق" اکنون 51 سال میگذرد. با آنکه این جریده به دلیل فقدان قانون احزاب نمیتوانست رسماً به حیث اورگان نشراتی حزب دموکراتیک خلق شروع به فعالیت کند، لذا به قول سلطانعلی کشتمند: «ناگزیر بود تا امتیاز نشر آنرا بطور انفرادی حاصل کند. با این منظور بنابر فیصله کمیته مرکزی [حزب]، صاحب امتیاز نورمحمد تره کی و مدیریت مسئول آن باریق شفیع تعیین گردیدند»، و جریده خلق به تاسی از فرمان تقنینی حکومت شهید محمد هاشم میوندوال به استناد قانون اساسی 1344 مثل چند جریده دیگر اجازه نشر یافت و شماره اول آن بتاريخ 21 حمل 1345 مطابق 11 اپریل 1966 به نشر رسید. اما بزودی محتوای چند مقاله بعدی در آن واضح ساخت که این جریده درحقیقت اولین اورگان نشراتی یک حزب نوع "مارکسیست - لنینیستی" پیرو خط مسکو در افغانستان است و علاوه بر نشر مرانامه حزب در شماره های اول و دوم متعاقباً یک سلسله مقالات دیگر در شماره های سوم تا ششم این جریده منتشر گردید که ماهیت ایدئولوژیکی فوق الذکر آنرا با استفاده از ادبیات خاص حزبی در لافافه چنین بیان کرد:

«جرید خلق از هم اولتر و عمده تر وظیفه اساسی خود میداند که منحیث یک رشته اساسی و اتصال، با حسن نیت و طبق اصول علمی و احتراز از خرده کاری تمام نیروهای ترقیخواه دموکراتیک تمام وطنپرستان و فرزندان صدیق وطن و با شهامت ترین مدافعان منافع خلقهای ستمکش و محروم را در یک جریان و یک سازمان سیاسی و اجتماعی دموکراتیک خلق متشکل سازد و وسیله وحدت سازمان از حیث ایدئولوژی باشد و از حیث تشکیلاتی عموم محافل و سازمانهای همفکر را قانوناً در یک سازمان براساس اتحاد عمل و مرام دموکراتیک خلق متحد گرداند و جهان بینی علمی را در عرصه مبارزات سیاسی وطن محبوب ما افغانستان مورد عمل قرار دهد... در وضع کنونی خلقهای کشور در زیر ظالمانه ترین نوع استبداد و استثمار فئودالهای ستمگر محلی و تاجران بزرگ محتر و کمپرادور، بیروکراتهای فاسد و نفوذ عوامل استعمار امپریالیستی دست و پا میزنند و فقر و سیه روزی طبقات اسیر روزبروز حدت فوق العاده پیدا میکند و تضاد بین دهقانان و ملاکان بزرگ، تضاد بین کار و سرمایه، تضاد بین خلقها و امپریالیزم را شدت می بخشد. در چنین شرایطی رشد عامل ذهنی پیروزی جنبش دموکراتیک ملی براساس تحقق مرام دموکراتیک خلق افغانستان امر ضروری و رسالت تاریخیست.» (برگرفته از متن مقاله مندرج شماره 3)

پیشگامان و پیروان صدیق "حزب دموکراتیک خلق" که بعداً به دو جناح "خلق و پرچم" تقسیم شدند، از نظر ایدئولوژیکی اصولاً معتقد به تیوری "قانونیت دیالکتیکی" که آنرا "قانون علمی" می نامند و زیربنای اساسی "مارکسیزم - لنینیزم" را تشکیل میدهد، معتقد بوده، تحول و تکامل تاریخی را طی پنج

مرحله از "کمون های اولیه" تا مرحله نهائی "جامعه بدون طبقه یعنی کمونیزم" یک امر حتمی می شمارند. به زعم آنها: «دیالکتیک اسلوب علمی مخصوص شناخت واقعیت میباشد که عمومی ترین قوانین حرکت، تغییر و تکامل طبیعت، اجتماع و تفکر را طراز بندی و براساس این قوانین عینی جهان را در حرکت، تکامل و تغییر مداوم یعنی همانطور که هست، مطالعه میکند. بعلاوه دیالکتیک علت این حرکت، تغییر و تکامل را در تضاد های ذاتی اشیا و پدیده ها میداند و وتیره تکامل و مبارزه نو علیه کهنه و اجتناب ناپذیری پیروزی نو بر کهنه را شرح میدهد و بنابراین دیالکتیک بمنزله سلاح مبارزه نیروهای مترقی جامعه است.» (برگرفته از مقاله: "علم و فلسفه نو"، منتشره جریده "خلق" - ناشر افکار دموکراتیک خلق"، شماره 5، مورخ 19 ثور 1345 ش - مطابق 9 می 1966م، صفحه 2)

برطبق نظر فوق تمام تحولات در جهان منشاء مادی داشته و از برخورد اضداد یعنی "تیز" و "انتهی تیز" که منجر با "سنتیز" میشود، به وجود می آیند و دراین عملیه، قدرت "مافوق الطبیعه" نقش ندارد. به عبارت دیگر آنها به "قدرت لایزال الهی" باورمند نیستند و به همین دلیل است که مسلمانان مارکسیزم - لنینیزم را عیقه "الحادی و کفری" میدانند و به پیروان آن "ملحد" خطاب میکنند. با همین روحیه پس از نشر ششمین شماره پارلمان افغانستان بخصوص مشرانو جرگه به حکومت توصیه کرد تا نشر جریده خلق را متوقف سازد و دیگر به آن حق نشر داده نشود. برعلاوه مرانامه در شماره های اول و دوم آن، در صفحه اول شماره سوم مقاله به مناسبت نود و ششمین سالگر تولد "ولادیمیر ایلیچ لنین" - رهبر انقلاب سوسیالیستی شوروی منتشر شد و در همین شماره یک سلسله مقالاتی دیگر نیز به چاپ رسید که ماهیت ایدئولوژیکی گردانندگان آنرا بیشتر آشکار و عیان ساخت. از جمله هم مقاله تحت عنوان "وسایل و راههاییکه آرمانهای خلقهای ستمدیده افغانستان و مرام دموکراتیک خلق را به پیروزی میرساند" - بقلم بیرک کارمل بود که به سلسله در شماره های سوم تا پنجم جریده خلق از 5 تا 19 ثور 1345 هفته وار انتشار یافت.

از آنجائیکه این مقاله مهم که اکنون حیثیت یک سند تاریخی را دارد، بطورکامل در هیچ جای دیگر مجال نشر نیافت و اکنون شماره های شش گانه جریده خلق نیز بسیار کمیاب و حتی نایاب گردیده است و اما خوشبختانه چون چهار شماره اخیر آن را در آرشیف خود دارم، لذا خواستم متن مکمل مقاله مذکور را در چند قسمت برای علاقمندان تحقیق تاریخ معاصر کشور در این پورتال وزین به نشر برسانم.

اما قبل از آن باید به این نکته مهم اشاره کرد که در ادبیات حزبی منعکس در نشرات مارکسیستی - لنینستی از جمله نشرات حزب دموکراتیک خلق اصطلاحات خاص معانی مشخص را افاده میکنند مثلاً کلمات "ارتجاعی" و "مترقی"، تقسیم طبقات به "کارگر و دهقان" به حیث - طبقه زحمتکش و "فیودالها"، "سرمایه داران" و "کمپرادور" (تاجران محتکر و سود اندیش) و نیز وقتی از "جهان بینی علمی" سخن گفته میشود، مقصد همانا بحث "دیالکتیکی" است و یا اگر از "قانون تکامل تاریخی" و امثالهم یاد میگردد، اشاره به همان مراحل تکامل تاریخی مبنی بر تیوری "ماتریالیزم تاریخی" مارکس میباشد که در آنوقت به دلیل حساسیت ها نمیخواستند به صراحت آنرا بیان کنند، لذا آن مفاهیم را جوف اصطلاحات خاص ادبیات جدید حزبی تعبیه کردند. امروز همین اصطلاحات در نوشته های بعضی نویسندگان مارکسیست افغان هنوز هم به نظر میرسند.

ناگفته نباید گذاشت که نشرمرامنامه در جریده خلق دربدو مرحله وقتی صورت گرفت که سخن از "حزب واحد دموکراتیک خلق" بود و مرامنامه منتشره نیز حاصل کار و تفاهم مشترک همه پیشگامان آن حزب بود، اما کمی بعد این حزب به دو فراکسیون منشعب شد: یکی به رهبری نورمحمد تره کی - بعد ها مسمی به جناح "خلق" که میخواست ماهیت مارکسیستی حزب آشکار و علنی باشد و دیگر به رهبری ببرک کارمل زیر نام "پرچم" که اصرار داشت تا رسیدن به هدف "غائی" یعنی تحول به سمت نظام نوع شوروی باید از شیوه های تاکتیکی و ستراتژیکی به حیث یک مرحله عبوری نخست از تفاهم با سائر نیروهای "مترقی" و ملی از جمله "خرده بورژوازی" و "بورژوازی ملی" استفاده کرد. این دو جناح به دلایل مختلف بخصوص کشیدگی بین رهبران آنها به سرعت به حیث دو "رقیب سیاسی" درآمدند و این وضع تا چند ماه قبل از کودتای ثور 1357 دوام داشت. این دو نام از نام جریده های آنها (اولی از جریده "خلق" و دومی از جریده "پرچم") برگرفته و به آن نامها مسمی شده اند.

مرامنامه حزب دموکراتیک خلق افغانستان (به دری و پشتو منتشره شماره های اول و دوم جریده خلق) حاوی یک مقدمه بود که «اهداف و وظایف حزب را از لحاظ تئوریک مستدل می ساخت و چهار بخش آن عرصه های زندگی سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جامعه را مورد بررسی وسیع قرار میداد.» در پایان مرامنامه درباره "هدف غائی" و نهائی آن چنین آمده است: «درنهایت، ما درحالیکه ارزشها و اهداف دموکراتیک قانون اساسی را حمایت میکنیم و دراین مرحله تاریخی برای ایجاد حکومت دموکراسی ملی [که مقصد حکومت متشکل از حزب واحد مارکسیستی نوع شوروی است] و تعقیب راه رشد غیرسرمایه داری براساس ایدئولوژی مترقی و جهانی علمی به شیوه مسالمت آمیز و علنی مجدانه مبارزه می نمائیم، هیچگاه مسئولیتهای عظیم خود را در پیشگاه خلق نجیب و زحمتکش افغانستان عزیز از یاد نبرده و نظر خود را از غایه نهائی و دورنمای تکامل اجتماعی که ساختمان یک جامعه سوسیالیستی است، دور نخواهیم داشت.» (برگرفته از کتاب: "یادداشتهای سیاسی و رویدادهای تاریخی"، خاطرات سلطانعلی کشتمند، جلد اول، کابل، 2003، صفحه 160)

با این توضیح کلی و مختصر حالا برمیگردم به اصل موضوع که همانا باز نشر مقاله مهم از قلم ببرک کارمل منتشره شماره 3 تا 5 جریده خلق تحت عنوان:

«وسایل و راههاییکه آرمانهای خلقهای ستمدیده افغانستان و مرام دموکراتیک خلق را به پیروزی میرساند:»

آغاز متن مقاله:

قسمت اول:

چرا جریان دموکراتیک خلق اقدام به تأسیس جریده خلق برای سراسر افغانستان کرد؟

«پیشاهنگان ترقیخواه و وطنپرست افغانستان برای نخستین بار در مسیر تاریخ مبارزات ملی قطب نمای صحیح - یعنی مرامنامه خلاق دموکراتیک خلق را برای نجات طبقات ستمدیده کشور بخصوص کارگران، دهقانان زحمتکش و منورین مترقی تنظیم و اعلان کرد. اساس چون صخره مستحکم این

د پانو شمیره: له 3 تر 7

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله لیکنه له رالیرلو مخکي په خیر و لولئ

مرام همانا عبارت است از : تیوری و جهان بینی علمی که تجربه تاریخ حقیقت شکست ناپذیر آنرا تأیید کرده است.

آرمانهای مرام دموکراتیک خلق آمال درخشان تمام طبقات زحمتکش افغانستان را درین مرحله تاریخی بیان میکند.

صفحه اول شماره سوم جریده خلق" مورخ دوشنبه 5 ثور 1345ش

"مرام" در همان بدو امر از طرف اکثر محافل صدیق مترقی و نیروهای وطنپرست و دموکراتیک جامعه با شور و شوق کامل تحسین شد و مردم ستمکش کشور با اشتیاق فراوان از آن حسن استقبال کردند. "مرام" به آن عناصر و محافل بدبین و مرتجع که روشنی جهان، ضرورت و جبر پیشرفت و نفوذ جریانات نوین و مترقی جهان را از عقب عینک سیاه منافع طبقه حاکمه، خودخواهی فیودالی، خصوصیت استعماری جزمیت و انجماد مینگرند، جواب منطقی و محکم داد. "مرام" ثابت کرد که محافل سیاسی حاکمه و طبقه ای که با نشر مرام دموکراتیک خلق منافع خود را در خطر می بینند، دیگر قادر نیستند که برسم کهن و ارتجاعی و استبدادی دوران اختناق - اذهان مردم را در برابر جریانات پیشرو تاریخ منحرف و مشوب [آلوده] گردانند.

د پانو شمیره: له 4 تر7

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکي په خیر و لوی

در شرایط معاصر بنابر تغییر اساسی در تناسب قوای بین المللی و نفوذ روزافزون جهان بینی علمی و شرایط مساعد ملی به نیروهای ترقیخواه دموکراتیک ملت افغانستان که تاکنون در تحت فشار و ظلم "پاشنه آهنین" طبقات حاکمه ستمگر داخلی و تأثیر استعمار امپریالیستی حیات بسر می برند، امکان داده است که مبنی بر تدوین تیوریک (نظری) و پراتیک (عملی) بموقع مسایل، در وضع کنونی از شکل مبارزه مسالمت آمیز علنی، قانونی، پارلمانی و خلقی استفاده اصولی بنمایند و جنبش دموکراتیک ضد فیودالی و ضد امپریالیستی را به پیروزی نهائی برسانند و شعور طبقاتی توده های زحمتکش مردم را احیا نمایند و روحیه سازمانی را در طبقه پیشرو نوین تاریخ ایجاد کنند.

به پیروی ازین اصول علمی و تحلیل اوضاع و شرایط مشخص عینی و ذهنی، ملی و بین المللی افغانستان و همچنان با استفاده از ارزشهای دموکراتیک قانون اساسی محافل و نیروهای جریان دموکراتیک خلق از سه سال بدین طرف اقدام به تهیه مقدمات سازمان کرده است که جریده خلق مظهر درخشان آن بشمار میرود.

پیشروان و مبارزان دموکراتیک خلق بعد از انفاذ فرمان تقنینی مطبوعات تصمیم برآن گرفتند تا بمنظور بیداری شعور اجتماعی و نجات خلقهای مظلوم افغانستان از زیر ستم طبقات و محافل حاکمه و همبستگی محافل مترقی از حیث تشکیلاتی و ایدیالوژی از طریق تاسیس جریده سیاسی برای سراسر افغانستان آغاز به فعالیت کنند و "نخستین گام عملی در راه ایجاد سازمان" بردارند.

دانش نوین نجات خلقها و پیش بینی های خلاق، معرف این جرقه حقیقت است که بدون یک جریده وزین و سیاسی نمیتوان بصورت همه جانبه و اصولی دست به ترویج (پروپاگند) و تبلیغ (اژیتاسیون) در بین خلقها زد.

در وضع کنونی خلقهای کشور در زیرظالمانه ترین نوع استبداد و استثمار فیودالهای ستمگر محلی و تاجران بزرگ محتکر و کمپرادور، بیروکراتهای فاسد و نفوذ عوامل استعمار امپریالیستی دست و پا میزنند و فقر و سیه روزی طبقات اسیر روزبروز حدت فوق العاده پیدا میکند و تضاد بین دهقانان و ملاکان بزرگ، تضاد بین کار و سرمایه، تضاد بین خلقها و امپریالیزم را شدت می بخشد.

درچنین شرایطی رشد عامل ذهنی پیروزی جنبش دموکراتیک ملی براساس تحقق مرام دموکراتیک خلق افغانستان امر ضروری و رسالت تاریخیست. مسلماً این وظیفه در گام اول بعهده جریده خلق است تا از طرفی در راه تکامل "قانونی" سازمان سیاسی دموکراتیک نقش مؤثری داشته باشد و از طرف دیگر اقدام اساسی و علمی در زمینه بیداری شعور طبقاتی و آمادگی خلقها بخصوص تشکل طبقه پیشرو جامع یعنی کارگران با اتحاد دهقانان برای مبارزه و جنبش دموکراتیک بعمل آورد.

به استناد ماده (32) قانون اساسی افغانستان، علناً اظهار میگردد که هر عمل اجتماعی بسازمان احتیاج مبرم دارد.

سازمان پر قدرت ترین و مؤثرترین و اساسی ترین سلاح عمل اجتماعی و منجمله مبارزه اجتماعی میباشد.

سازمانیکه به مبارزه سیاسی، اقتصادی و ایدیالوژیکی و نجات خلقها از یوغ ستمگری و استثمار بپردازد و بتواند حکومت کهنه را به حکومت نوع جدید و خدمتگزار خلقهای زحمتکش (مرام دموکراتیک خلق - امور سیاسی) تعویض بنماید، حزب نام دارد. احزاب از لحاظ ماهیت سیاسی خود محتوی طبقاتی را حائز است. مترقی ترین، پیشروترین حزب در شرایط موجود حزب طبقه خلقهای

د پانوی شمیره: له 5 تر 7

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله لیکنه له رالیرلو مخکي په خیر و لولی

زحمتکش، بخصوص کارگران و دهقانان و منورین مترقی کشور خواهد بود که به جهان بینی علمی مجهز باشد.

جریده خلق مظهر و ناشر افکار چنین ارمانهای عظیم تاریخیست که اصولاً بدین منظور تأسیس گردیده است.

نیروهای دموکراتیک خلق اطمینان کامل دارند که شرایط را درست تشخیص کرده و مجدانه مصمم است که از شرایط موجود با وصف محدودیت های وسیع و موانع بزرگ بهره اصولی بردارند و خود را طی جریان مبارزه آبدیده سازند و هیچگونه بیم و هراسی را از ناحیه دهشت افکنان طبقات حاکمه و عناصر خرده گیر و ماجراجو، در صفوف خود راه ندهند و دلیرانه به پیش بروند و ماموریت تاریخی و پیشآهنگی خود را بمنظور کشف راههای نامنکشف در مملکت بدون تسلیم طلبی و سازشکاری بطرف راست و چپ در عمل ایفا نمایند.

غیرممکن بود بدون جریده خلق وظیفه دائمی و حیاتی دموکراتیک خلق و مرام آنرا پیش برد و علاقه به سیاست و مسایل صلح، آزادی ملی، دموکراسی، ترقی اجتماعی و اصالت اجتماعی را که درقشرهای وسیع خلق نفوذ کرده است، در یک مجری سوق داد و حکومت دموکراتیک ملی را به حیث یک هدف ستراتیژیک و بحیث یک سلاح حل تضاد اساسی موجود ایجاد کرد و نیروهای پیشآهنگ خلقها را متشکل ساخت.

خلاصه اینکه ناشر افکار دموکراتیک خلق بصورت مسالمت آمیز و قانونی وظایف زیرین را در سراسر کشور انجام میدهد:

- تشریح، تعمیم، تبلیغ، ترویج مرام دموکراتیک خلق که در شماره اول و دوم جریده خلق وسیعاً انتشار یافت.

- نشر و تبلیغ تیوری و جهان بینی علمی که سلاح نجات خلقهای زحمتکش و معرف مبارزه طبقاتی بشمار میرود و "سیستم یکپارچه و موزونی از مجموعه نظریات فلسفی، اقتصادی، اجتماعی و سیاسی را تشکیل" میدهد.

- انعکاس "رنجهای بیگران خلقهای ستمدیده افغانستان" و افشای زورگویان و ستمگران طبقات حاکمه و نمایندگان مدافع آنها که بالای خلقهای کشور جبر و ستم می نمایند.

- نشرات بمقصد بیداری شعور طبقاتی سیاسی و اجتماعی خلقها.

جرید خلق از هم اولتر و عمده تر وظیفه اساسی خود میداند که منحصراً یک رشته اساسی و اتصال، با حسن نیت و طبق اصول علمی [!!] و احتراز از خرده کاری تمام نیروهای ترقیخواه دموکراتیک تمام وطنپرستان و فرزندان صدیق وطن و با شهامت ترین مدافعان منافع خلقهای ستمکش و محروم را در یک جریان و یک سازمان سیاسی و اجتماعی دموکراتیک خلق متشکل سازد و وسیله وحدت سازمان از حیث ایدیالوژی باشد و از حیث تشکیلاتی عموم محافل و سازمانهای همفکر را قانوناً در یک سازمان براساس اتحاد عمل و مرام دموکراتیک خلق متحد گرداند و جهان بینی علمی را درعرصه مبارزات سیاسی وطن محبوب ما افغانستان مورد عمل قرار دهد.

برای تحقق این مرام نمایندگان و خبرنگاران و توزیع کنندگان جریده خلق وظایف سنگینی را از لحاظ مراکز جذب و قدرت سازمانی بعهده خواهند داشت، زیرا مبتنی بر [مرام] اصلی، جریده خلق نه تنها

باید تبلیغ کننده دسته جمعی و بیدارکننده دسته جمعی توده های مردم باشد، بلکه همچنین تشکیل دهنده دسته جمعی پیشآهنگ خلقهای زحمتکش یعنی دموکراتیک خلق نیز باشد.

اجمالاً این بود پاسخ منطقی و علمی که چرا جریده دموکراتیک خلق برای سراسر افغانستان تاسیس گردید و از وسایل موجود استفاده اصولی بعمل آورده میشود. عمل ملاک حقیقت است و تیوری رهنمای عمل (موضوع دوم در شماره آینده).» [پایان قسمت اول، منتشره جریده خلق، شماره 3، مورخ دوشنبه 5 ثور 1345 ش، 25 اپریل 1966ع]

(ادامه دارد)

د پانو شمیره: له 7 تر 7

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنی د لیکنیزی بنی پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرو لو مخکي په خیر و لولئ